

תאריך עדכון: 17.04.2016

ארכיטיפ הילד בקבלה ובחסידות: נבואה, משיחיות

והתחדשות

מס' הקורס: 30263/01

המרצה: ד"ר ציפי קויפמן

סוג הקורס: הרצאה

שנת לימודים: תשע"ז

סמסטר: ב'

היקף שעות: 1 ש"ש

א. **מטרות הקורס** (מטרות על / מטרות ספציפיות):

במקורות רבים לאורך המסורת היהודית החל במקרא, דרך ספרות חז"ל וכלה בספרות הקבלית, מופיעה בהקשרים שונים דמות של תינוק, ילד או נער. דמות זו מתפקדת כארכיטיפ הנושא מגוון מטענים ובהם רעיון הילדות כהתחדשות, מקוריות וטהרה, הילד כקרוב למקור ולפיכך בעל ידיעות גבוהות ויכולת נבואית, המשיח כתינוק או כילד, וכדומה. בקורס נעין בדמות ה'ינוקא הזוהרית, בינוקות הנזכרים בכתבים קבליים מאוחרים יותר, ובמופעיו של ה'ינוקא' ההיסטורי והטקסטואלי בספרות ובהגות החסידית. בקריאת הטקסטים נעזר בתיאוריות יונגיאניות העוסקות בארכיטיפ של הילד ובתיאוריות ספרותיות העוסקות בחקר הילדות.

- 1) רכישת כלים לקריאה אינטרטקסטואלית בטקסטים קבליים וחסידיים
- 2) עמידה על גלגוליו של מוטיב והתגונותו
- 3) רכישת כלים לעיון בטקסטים קבליים וחסידיים באמצעות פרספקטיבה תיאורטית

ב. **תוכן הקורס**: (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

שיטות הוראה: הרצאה, קריאה וניתוח טקסטים, דיון בכיתה

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

קריאה נדרשת	נושא השיעור	מס' השיעור
<p>Carl Gustav Jung, 'The Psychology of the Child Archetype', in C. G. Jung & Caroly Kerenyi, <u>Essays on a Science of Mythology: The Myth of the Divine Child and the mysteries of Eleusis</u>, Princeton 1969, pp. 70-100</p> <p>(חובה) רתם פרגר-וגנר, "כעלה הריק": על ראשיתו של שיח הילדות בסיפורת העברית במאה התשע-עשרה', איריס פרוש, חמוטל צמיר, חנה סוקר-שווגר (עורכות), <u>הספרות והחיים: פואטיקה ואידיאולוגיה בספרות העברית החדשה</u>, למנחם ברינקר, ביובלו, ירושלים תשע"א, עמ' 213-182</p>	שיח הילדות- מבוא	1-2
<p>Marcia J. Bunge, <u>The Child in the Bible</u>, Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 2008</p> <p>שמואל אבא הורודצקי, <u>יהדות השכל ויהדות הרגש</u>, א, תל אביב תש"ז, עמ' 144-130</p>	מקרא וחז"ל	3
<p>(חובה) גרשם שלום, 'מקורותיו של "מעשה רבי גדיאל התינוק" בספרות הקבלה', <u>דברים בגו: פרקי מורשה ותחיה</u>, תל אביב תשל"ו, עמ' 283-270</p> <p>(חובה) מיכל אורון, 'מוטיב הינוקא ומשמעותו בספר הזוהר', <u>תעודה</u> כא-כב (תשס"ז), עמ' 164-129</p> <p>יונתן בן הראש, <u>סודו של הינוקא ואורו של סבא: היבטים פואטיים ומיתופואטיים בעיצוב דמות הינוקא בחטיבת 'הינוקא דבלק' בזוהר</u>, עבודת מוסמך, האוניברסיטה העברית בירושלים תשס"ח</p>	ינוקא בקבלה	4-7

<p>(חובה) יואב אלשטיין, מעשה חושב: עיונים בסיפור החסידי, תל אביב תשמ"ד, עמ' 5-40</p> <p>ציפי קויפמן, "ר' זושא מאנופולי- לדיוקנו של צדיק", קבלה ל (תשע"ג), עמ' 273-301</p>	<p>ארכיטיפ הילד בחסידות</p>	<p>8-9</p>
<p>(חובה) צבי מרק, מגילת סתרים: חזונו המשיחי הסודי של ר' נחמן מברסלב, רמת גן תשס"ו, עמ' 104-132</p>	<p>מקרה מבחן: ר' נחמן מברסלב- המשיח כתינוק וכילד</p>	<p>10-11</p>
<p>Nehemia Polen, 'Rebbetzins, Wonder-Children, and the Emergence of the Dynastic Principle in Hasidism', Steven T, Katz (ed.), <u>The Shtetl: New Evaluations</u>, New York & London 2007, pp. 53-84</p> <p>גדי שגיב, 'ינוקא': על צדיקים-ילדים בחסידות, <u>ציון</u> עו (תשע"א), עמ' 139-178</p>	<p>צדיקים-ינוקות</p>	<p>12-13</p>
	<p>סיכום- ארכיטיפ הילד, ינוקות וילדים ממשיים</p>	

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות: נוכחות, השתתפות פעילה, עבודה

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר): 100% עבודה

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות) קריאות החובה והרשות לעיל בטבלה

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

חומר מחייב למבחנים: